

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ІСТОРІЇ та МЕТОДИКИ її НАВЧАННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія держави і права України

освітній ступінь _____ **бакалавр**
(назва освітнього ступеня)

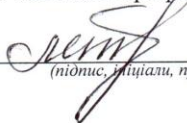
галузь знань _____ **08 Право**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ **081 Право**
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни _____ **обов'язкова**
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____ А.С. Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою методики та історії її
навчання

протокол № 12 від 07.08.2021

Завідувач кафедри

_____ В.В. Дроздов
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету

_____ Н.О. Гончарова
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Гончарова Наталя Олександрівна
кандидат історичних наук, доцент
кафедри історії та методики її навчання.

Рецензенти програми: Церковна Віра Георгіївна, кандидат
історичних наук, доцент кафедри історії
та методики її навчання.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	30	6
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 1	Семінарські заняття:	
	28	6
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 3	2	-
- самостійна робота: 4	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: іспит	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	60	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни – загальні та специфічні закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права України в конкретно-історичних умовах їх розвитку в хронологічній послідовності.

Метою вивчення дисципліни є: опанування студентами інструментарієм науки історії держави і права України, вивчення конкретних державних інструментів та систем права, розкриття основних закономірностей процесу державно-правового розвитку, починаючи з часів виникнення держави і права на території України і закінчуючи політичними і правовими структурами сучасності.

Передумови для вивчення дисципліни: «Теорія держави і права».

Міждисциплінарні зв'язки. «Історія держави і права України» перебуває в тісному зв'язку з такими дисциплінами як «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія та культура України».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Право».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ПРН 3	Складати узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ЗК 13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій	ПРН 15 ПРН 16	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності; Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
ЗК 14	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.	ПРН 12 ПРН 13	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло; Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту;
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 2	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.	ПРН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 7	ПРН 3	ПРН 3		ПРН 3
ЗК 13		ПРН 15 ПРН 16	ПРН 15 ПРН 16	ПРН 15 ПРН 16
ЗК 14	ПРН 12 ПРН 13		ПРН 12 ПРН 13	
СК 2	ПРН 5			ПРН 5

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1: Предмет, метод і завдання курсу. Періодизація «Історії держави і права України».	4	2	2				2	4	2	2				6
2.	Тема 2: Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я	6	4	2				4	4	2	2				6
3.	Тема 3. Держава і право Русі в період феодальної роздробленості XII-XIV ст.	4	2	2				2	4	2	2				6
4.	Тема 4: Українські землі під владою Литви та Польщі	4	2	2				2							6
5.	Тема 5: Формування Української національної держави та її розвиток у період Національно-визвольної революції 1648-1676 рр.	6	4	2				2							6
6.	Тема 6: України в період наступу російського царизму	4	2	2				2							6

	на її права та вольності													
7.	Тема 7: Суспільно-політичний устрій і право України після ліквідації української державності	4	2	2			2							6
8.	Тема 8. Суспільно-політичний лад і право України в другій половині XIX ст.	4	2	2			2							8
9.	Тема 9: Держава і право слов'янських народів, Російської імперії та СРСР	6	2	4		2	2							8
10.	Тема 10: Держава і право України в роки Другої світової війни	4	2	2			2							8
11.	Тема 11: Держава і право України в період неосталінізму	4	4	2			2							6
12.	Тема 12: Держава і право в умовах незалежності України	6	2	4			2							6
Проміжний контроль							4							
Підсумковий контроль							30							30
Разом:		60	30	28		2	60	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1: Предмет, метод і завдання курсу. Періодизація «Історії держави і права України». Основні поняття. Міждисциплінарний підхід.

Тема 2: Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я середина I тис. до н.е. - IV ст. н.е. Кіммерія і Таврика. – перші державні утворення на території України. Суспільний і державний устрій держави скіфів. Сарматія. Грецькі міста-держави Північного Причорномор'я. Боспорське царство. Гетика. Держава гуннів.

Тема 3. Держава і право Русі в період феодальної роздробленості /XII-XIV ст. Створення та основні риси ранньофеодальної держави – Київської Русі. Центральні і місцеві органи влади. Загальна характеристика джерел права Київської Русі:

Тема 4: Українські землі під владою Литви та Польщі / кінець XIV-перша половина XVII ст. Загальна характеристика суспільно-політичного ладу на українських землях в складі Великого князівства Литовського та

Польського королівства /Речі Посполитої. Походження та основний зміст права, поширеного на території України.

Тема 5: Формування Української національної держави та її розвиток у період Національно-визвольної війни 1648-1676 рр. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ – зародок Української козацької держави. Рушійні сили і характер Національно-визвольної війни 1648-1676 рр. проти шляхетської Польщі. Формування Української національної держави. Історичні та політико-правові наслідки входження України до складу Російської держави.

Тема 6: України в період наступу російського царизму на її права та вольності /друга половина XVII- XVIII ст. Правове становище України у складі Московської держави згідно з Березневими статтями 1654 р. та царськими жалуваними грамотами від 27 березня та 12 квітня 1654 р. Гетьманські статті XVII-XVIII ст. і зміна правового статусу України у зв'язку з колонізаторською політикою російського самодержавства. .

Тема 7: Суспільно-політичний устрій і право України після ліквідації української державності /перша половина XIX ст. Адміністративно-територіальний поділ України. Правове становище суспільних станів Центральні і місцеві органи влади. Право, кодифікація права Кодифікаційні роботи в Австрійській імперії наприкінці XVIII- першій половині XIX ст. та їх вплив на розвиток права в Україні.

Тема 8. Суспільно-політичний лад і право України в другій половині XIX ст. Загальна характеристика суспільного устрою України в другій половині XIX ст. Особливості державного устрою Передумови, мета, основні завдання та напрямки буржуазних реформ 60-70 років та контрреформ 80-90-х років XIX ст. в Україні.

Тема 9: Держава і право слов'янських народів, Російської імперії та СРСР. Загальна характеристика правових традицій слов'янських народів. Польське право. Чеське земельне право. Законник Стефана Душана. Кримінальне право. Правова система Славонії та Сербії. Загальна характеристика розвитку права та влади в Російській імперії з 1700 р. по 1861 р. Зміни в державному ладі наприкінці 20-х в першій половині 30-х років. Формування адміністративно-командної системи. Політичні процеси кінця 20-х – 30-х років в Україні. Конституція УРСР 1937 р. та перебудова державних органів УРСР відповідно до неї.

Тема 10: Держава і право України в роки Великої Вітчизняної війни /1941-1945 рр. Окупаційні режими. Бабин Яр. Діяльність партизанських загонів та регулярної армії. Колабораціонізм.

Тема 11: Держава і право України в період неосталінізму /середина 60-х – середина 80-х рр. Командно-адміністративна система управління та суспільно-політичне життя в Україні. Державно-правовий статус України як союзної республіки відповідно до Конституції УРСР 1978 р. Основні риси права.

Тема 12: Держава і право в умовах незалежності України

України . Проголошення України незалежною державою 24 серпня 1991 р. Будівництво Української держави. Конституційний процес в Україні. Конституція України 1996 р. Характерні риси права. «Помаранчева революція» 2004 р. та проблеми сучасного державного будівництва в Україні.

5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.

Тема 1: Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я середина 1 тис. до н.е. - IV ст. н.е.

Тема 2: Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я середина 1 тис. до н.е. - IV ст. н.е.

Тема 3. Держава і право Русі в період феодалної роздробленості XII-XIV ст.

Тема 4: Українські землі під владою Литви та Польщі кінець XIV- перша половина XVII ст.

Тема 5: Формування Української національної держави та її розвиток у період Національно-визвольної війни 1648-1676 рр.

Тема 6: Формування Української національної держави та її розвиток у період Національно-визвольної війни 1648-1676 рр.

Тема 7: України в період наступу російського царизму на її права та вольності /друга половина XVII- XVIII ст./

Тема 8: Суспільно-політичний устрій і право України після ліквідації української державності перша половина XIX ст./

Тема 9: Держава і право слов'янських народів, Російської імперії та СРСР

Тема 10: Держава і право України в роки Великої Вітчизняної війни /1941-1945 рр./

Тема 11: Держава і право України в період неосталінізму /середина 60-х – середина 80-х рр.

Тема 12: Держава і право України в період неосталінізму /середина 60-х – середина 80-х рр.

Тема 13: Держава і право в умовах незалежності України

Тема 14: Держава і право в умовах незалежності України

5.3. Організація самостійної роботи студентів

Денна форма здобуття освіти

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	6	Конспект
2.	Виконання індивідуальних завдань: - робота з джерелами; - робота з Інтернет-ресурсами; - підготовка есе, звітів, інформаційних повідомлень	5 5 10	Конспект джерел Презентація посилань на сайти Електронний або друкований примірник виконаної роботи

3.	Підготовка до проміжного контролю	4	Модульна контрольна робота
4.	Підготовка до підсумкового контролю	30	Екзамен
	Разом	60	

Заочна форма здобуття освіти

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	10	Конспект
2.	Виконання індивідуальних завдань: - робота з джерелами; - робота з Інтернет-ресурсами; - підготовка есе, звітів, інформаційних повідомлень; - конспект теоретичних питань	10 24 24 10	Конспект джерел Презентація посилань на сайти Електронний або друкований примірник виконаної роботи Конспект
4.	Підготовка до підсумкового контролю	30	Екзамен
	Разом	108	

Орієнтовний перелік тем для виконання самостійної роботи:

1. Перші державні утворення на території України.
2. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
3. Суспільно-політичне і економічне життя східнослов'янських племен доби перших державних утворень і Київської Русі (IV – перша половина XIII ст.).
4. Культура Київської Русі.
5. Розвиток галицько-Волинської держави.
6. Устрій, господарство, побут українських земель в складі Литви.
7. Кревська унія.
8. Люблінська унія.
9. Берестейська унія та її вплив на розвиток українського державотворення в майбутньому.
10. Постать Дмитра Вишневецького як державника України.
11. Постать Петра Сагайдачного в історії України.
12. Військово-територіальний устрій як спосіб поширення реєстрового козацтва на городову Україну.
13. Військово-територіальний устрій реєстрового козацтва як основа створення органів влади на місцях в період Хмельниччини.
14. Перші кроки дипломатичної служби Богдана Хмельницького.
15. Формування Збройних сил Гетьманщини.
16. Козацька старшина як українська політична еліта доби Гетьманщини.
17. Підготовка українсько-московського союзу.
18. Статті Богдана Хмельницького 1654 року.
19. Березневі статті 1654 року.

20. Віленське перемир'я 1656 року.
21. Підготовка українсько-шведсько-угорського союзу в 1656-1657 роках.
22. Постать Юрія Немирича в історії України.
23. Проект нового московсько-українського договору після смерті Богдана Хмельницького.
24. Гадяцький трактат 1658 року.
25. Конотопська битва в історії України.
26. Переяславський договір 1659 року.
27. Чорна рада 1663 року.
28. Московські статті 1665 року.
29. Андрусівський договір 1667 року.
30. Гетьман Петро Дорошенко.
31. Батуринський переворот 1672 року.
32. Гетьманування Івана Самойловича.
33. Постать Івана Сірка в історії України.
34. Обрання Івана Мазепи на гетьманство.
35. Полтавська битва в історії України.
36. Нова Січ.
37. Гетьманування Кирила Розумовського.
38. Друга Малоросійська колегія.
39. Ліквідація Запорозької Січі 1775 року.
40. Участь українського козацтва в освоєнні Слобожанщини та Кубані.
41. Крим у складі Катеринославського генерал-губернаторства.
42. Українські землі в складі Австрійської імперії.
43. Українська культура в добу Гетьманщини.
44. Вхідження українських земель до складу Російської та Австрійської імперій.
45. Соціально-економічний розвиток українських земель у другій половині XIX ст.
46. Суспільно-політичний рух в українських землях в другій половині XIX ст.
47. Значення творчості Тараса Шевченка, Івана Франка та Лесі Українки для відродження української державності.
48. Постать Миколи Міхновського в історії України.
49. Український національно-визвольний рух під час Першої російської революції.
50. Вплив українців Петрограду на революційні події 1917 року.
51. Українізація російської армії.
52. Центральна рада в боротьбі за відродження української держави. III і IV Універсали.
53. Берестейський договір 1918 року.
54. Гетьманський переворот.
55. Відновлення Української Народної Республіки. Директорія УНР.
56. Селянські повстання проти більшовицького режиму.
57. Радянська Росія і демократична Україна: проблема взаємовідносин.

58. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях.
59. Злука ЗУНР і УНР. Акт Соборності.
60. Варшавський договір 1920 року.
61. Зимовий похід 1921 року.
62. Входження УСРР до складу СРСР.
63. Суспільно-політичне і культурне життя українського народу в 20-ті роки.
64. Становлення адміністративно-командної державної системи управління.
65. Насильницька колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 років та його наслідки.
66. Суперечливий характер культурного будівництва на Україні в 30-роки.
67. Згорання українізації.
68. Коренізація в УРСР.
69. Українізація поза межами УСРР.
70. Конституція УРСР 1937 року.
71. Проголошення Карпатської України самостійною державою.
72. Включення Галичини і Волині до складу УРСР.
73. Приєднання до УРСР Північної Буковини та Південної Бессарабії.
74. Україна в загарбницьких планах фашистської Німеччини.
75. Оборонні бої на території України в 1941-1942 роках.
76. відновлення Української держави у Львові 30 червня 1941 року.
77. Діяльність комуністичного та націоналістичного підпілля.
78. Боротьба ОУН і УПА проти гітлерівського і сталінського режимів за відродження української незалежної держави.
79. Демократичні процеси в Україні після смерті Сталіна, їх суперечливий і непослідовний характер.
80. Загострення соціальних проблем радянського суспільства. Неосталінізм.
81. Духовне життя українського народу в 70-80 рр.
82. Застійні явища в науці, літературі та мистецтві. Опозиційний рух.
83. Основні напрямки перебудови М. Горбачова та її наслідки.
84. Зусилля діаспори щодо відродження української державності.
85. Проголошення незалежності України.
86. Прийняття Конституції України.
87. Альтернативні варіанти геополітичної орієнтації України.
88. Основні тенденції розвитку сучасної української культури.
89. Релігійне життя сучасної України.
90. Роль української діаспори у розбудові держави.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1 Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання) і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на семінарських заняттях;
- 2) участь в обговоренні питань на семінарах;

2) якість пошуку необхідної літератури тощо.

6.2. *Форми і методи проміжного (модульного) контролю*

Модульний контроль (МК) – процедура визначення рівня засвоєння студентом навчального матеріалу відповідної дисципліни.

Модульний контроль з дисципліни «Історія держави і права України»

проводиться у тестовій формі та теоретичних питаннях. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

6.3. *Форми і методи підсумкового контролю*

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни «Історія держави і права України» проводиться у формі екзамену.

Екзамен - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт на семінарських заняттях; при самостійному опрацюванні тематичних питань та складання екзамену в усній формі.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений екзамен, виставляється за результатами поточного контролю, виконання модульної роботи та складання екзамену (усно).

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Варіант № 1

I. Дайте відповідь на тестові завдання

1. Перше грецьке місто-колонія на території України:

- Ольвія; - Херсонес; - Пантікапей; - Борісфеніда

2. Скіфський цар:

- Левкон; - Аттіла; - Германаріх; - Атей.

3. За часів якого правителя Русь вперше вийшла на міжнародну арену:

- Олег; - Кий; - Аскольд; - Ярослав Мудрий.

4. Як називалися перші гроші на Русі?

- гривні; - златники; - куни; - рублі; - срібники.

5. Як називався злочин на Русі?

- шкода; - кривда; - образа; - гвалт.

6. Назвіть правлячу династію в Київській Русі?

- Мономаховичі; - Ярославовичі; - Рюриковичі; - Аскольдовичі.

7. Який князь об'єднав Галицьке і Волинське князівства?

- Данило; - Лев; - Роман; - Ярослав Осмомисл.

8. Який з правителів Галицько-Волинської держави був коронований?

- Лев; - Роман; - Юрій I; - Юрій II.

9. Що таке полюддя на Русі?

- народне ополчення; - військова дружина; - збір данини; - народні збори.

10. Що таке «віра» на Русі?

- грошовий податок; - покарання за відступництво від церкви;

- штраф за вбивство людини; - військова дружина князя.

II. Складіть план до теми: «Державний лад Київської Русі».

III. Дайте розширену відповідь на питання: «Суд і кара в Київській Русі».

Варіант № 2

I. Дайте відповідь на тестові завдання

1. Який литовський князь претендував на владу в Галицько-Волинській державі після смерті Юрія II?

- Вітовт; - Ольгерд; - Любарт; - Гедемін.

2. Хто захопив в II половині XIV ст. Галичину?

- Литва; - Польща; - Угорщина; - Річ Посполита.

3. Який литовський князь приєднав до Великого князівства Литовського Київ в другій половині XIV ст.?

- Гедемін; - Вітовт; - Ольгерд; - Казимир.

4. Коли виникла Річ Посполита?

- 1362, 1385, 1569, 1596.

5. Річ Посполита - це союз держав:

- Польща, Литва, Угорщина; - Польща, Литва;

- Польща, Литва, Україна; - Польща, Україна.

6. Як називалася друга посадова особа на Січі?

- писар; - суддя; - осавул; - полковник.

7. Хто з українських гетьманів уклав з Москвою Московські статті 1665 р.?

- Ю. Хмельницький; - І. Брюховецький; - П. Дорошенко; - Д. Многогрішний.

8. Останній кошовий отаман Запорозької Січі:

- І. Сірко; - П. Калнишевський; - К. Гордієнко; - Д. Байда-Вишневецький.

9. Коли на Правобережній Україні було скасовано III Литовський статут?

- сер. XVII ст. - сер. XVIII ст. - кін. XVIII ст. - сер. XIX ст.

10. Назвіть першу українську політичну партію:

- Революційна українська партія; - Українська соціалістична партія;

- Русько-українська радикальна партія; - Українська радикально-демократична партія.

II. Складіть план до теми: «нищення російським царизмом Української козацької держави».

III. Дайте відповідь на питання: «Виникнення українського козацтва»?

Варіант № 4

I. Дайте відповідь на тестові завдання

1. Який універсал Центральної Ради проголосив створення УНР в федеративному союзі з Росією.

- I; II; III; IV.

2. Як називався уряд, створений Центральною Радою в 1917 році?

- Державний секретаріат; Народний секретаріат; Генеральний секретаріат; Раднарком.

3. Коли було проголошено незалежність УНР:
- червень 1917 р. липень 1917 р. - листопад 1917 р. - січень 1918 р.
4. Коли була прийнята Конституція УНР?
- 1 листопада 1918 р. - 20 січня 1918 р. - 29 квітня 1918 р. - 22 січня 1919 р.
5. Як називалася держава за часів П. Скоропадського?
- Українська народна республіка; Українська держава; Українська козацька республіка; - Україна.
1. З якою державою Україна повинна була знаходитись в федеративному союзі згідно політичного заповіту П. Скоропадського від 14 листопада 1918 р.?
- Польщею; - Німеччиною; - ЗУНР; - Росією.
2. Хто очолював Директорію УНР в 1918 році?
- С. Петлюра; - Ф. Швець; - В. Винниченко; - А. Макаренко; - П. Андрієвський.
3. Коли відбулося об'єднання УНР та ЗУНР?
- 29 квітня 1918 р. - 20 листопада 1918 р. - 22 січня 1919 р. 24 квітня 1920 р.
4. Хто був президентом ЗУНР?
- К. Левицький; - С. Голубович; - Є.Петрушевич; - Д. Вітовський.
5. Коли було прийнято «Тимчасовий Основний закон» ЗУНР?
- 1 листопада 1918 р. - 13 листопада 1918 р. - 22 січня 1919 р. - 24 квітня 1920 р.
- II. Складіть план до теми: «Українська державність в 1917-1920 рр.»
- III. Дайте відповідь на питання: «Основні причини загибелі Української держави 1917-1920 рр.»

6. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Питання до іспиту

1. Предмет, періодизація, значення курсу «Історія держави і права України».
2. Держава скіфів.
3. Античні міста-держави в Північному Причорномор'ї.
4. Боспорське царство.
5. Формування державності у східних слов'ян.
6. Утворення Київської Русі.
7. Теорії виникнення державності у східних слов'ян і утворення Київської Русі.
8. Суспільний лад Київської Русі.
9. Державний лад Київської Русі.
10. Джерела права Київської Русі.
11. Руська Правда (походження, редакції, списки).
12. Право власності у Руській Правді.
13. Зобов'язальне право у Руській Правді.
14. Спадкове право у Руській Правді.
15. Злочин і кара у Руській Правді.
16. Судочинство у Руській Правді.

17. Галицько-Волинська держава, її значення в українській державності.
18. Українські землі у складі Великого Князівства Литовського.
19. Українські землі у складі Речі Посполитої.
20. Суспільний лад на українських землях у другій половині XIV – першій половині XVIII ст.
21. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ. Реєстрове козацтво.
22. Державний лад на українських землях у другій половині XIV – першій половині XVII ст.
23. Джерела і основні риси права України у другій половині XIV – першій половині XVII ст.
24. Національно-визвольна війна українського народу проти шляхетської Польщі.
25. Формування Української національної держави в 1648-1654рр.
26. Основні риси права України в 1648-1654рр.
27. Переяславсько-Московська угода 1654р. та її наслідки для України.
28. Правовий статус Української держави у відповідності із договором 1654р.
29. Форма державно-правових відносин України з Росією у відповідності з договором 1654р.
30. Українська гетьманська держава, її значення в історії українського державотворення.
31. Суспільний лад України в XVII ст.
32. Державний лад України в XVII ст.
33. Наступ російського царизму на Українську козацьку державу та її остаточна ліквідація.
34. Знищення Запорозької Січі.
35. Джерела та основні риси права України в XVII ст.
36. Суспільно-політичний лад і право на західноукраїнських землях у другій половині XVIII – першій половині XIX ст.
37. Територіальній і державний устрій українських земель після ліквідації російським царизмом Української козацької держави (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)
38. Суспільний лад України в першій половині XIX ст.
39. Державний лад України в першій половині XIX ст.
40. Кодифікація права України у першій половині XIX ст.
41. Основні риси права в Україні в першій половині XIX ст.
42. Суспільно-політичний лад і право на західноукраїнських землях наприкінці XVIII- другій половині XIX ст.
43. Суспільний лад України в період утвердження капіталізму (друга половина XIX ст.)
44. Земельна реформа 1861 року в Україні та її наслідки.
45. Судова реформа 1864 року в Україні.
46. Державний устрій українських земель в складі Російської імперії в другій половині XIX ст.
47. Земська (1864 р.) і міська (1870 р.) реформи в Україні.

48. Основні риси права України в другій половині XIX ст.
 49. Суспільно-політичний лад і право в західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
 50. Зміни у суспільному і державному устрої в Україні в період російської революції 1905-1907 рр. Виникнення українських політичних партій.
 51. Діяльність українських громад у Державних Думах.
 52. Державний лад і право в Україні в період Першої світової війни.
 53. Перемога лютневої 1917 р. революції в Росії, її наслідки в Україні.
 54. Боротьба за державне відродження України. Створення Центральної Ради. Перший та другий Універсали Центральної Ради.
 55. Третій Універсал Центральної Ради. Створення Української Народної Республіки.
 56. Четвертий Універсал Центральної Ради. Проголошення незалежності УНР.
 57. Державний лад УНР.
 58. Законодавча діяльність УНР.
 59. Створення Української держави П. Скоропадського.
 60. Державний лад Української держави (Гетьманату).
 61. Законодавство Української держави (Гетьманату).
 62. Українська Народна Республіка за Директорії.
 63. Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР).
 64. Створення Української Радянської республіки. I Всеукраїнський з'їзд Рад.
 65. II Всеукраїнський з'їзд Рад. Конституція УСРР 1919 р.
 66. Формування військово-пролетарської диктатури та політика воєнного комунізму.
 67. Встановлення і розвиток радянського права в Україні (1917-1920 рр.).
 68. Нова економічна політика (НЕП) та її законодавче оформлення.
 69. Державний лад України на початку 20-х рр. XX ст.
 70. Україна та утворення СРСР.
 71. Перебудова державного апарату УСРР у зв'язку із утворенням СРСР.
 72. Зміни у Конституції УСРР (1919-1929 рр.).
 73. Кодифікація законодавства України (1921-1929 рр.).
 74. Основні риси права України в період НЕПу.
 75. Зміни у економічному та суспільно-політичному устрої України в 30-х рр. XX ст.
- Колективізація та розкуркулення.
76. Дальший процес формування адміністративно-командної системи у першій половині 30-х рр. XX ст.
 77. Конституція УРСР 1937 р.
 78. Перебудова державних органів УРСР на основі Конституції 1937 р.
 79. Державний лад на західноукраїнських землях в 20-30-х рр. XX ст.
 80. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР.

81. Основні риси права України в 1929-1941 рр. Антидемократичні деформації в праві.
82. Перебудова державного механізму на початку Великої Вітчизняної війни.
83. Спроба відродження Української держави ОУН (червень 1941 р.).
84. Окупаційний режим та рух опору в Україні в роки Великої Вітчизняної війни.
85. Відновлення радянської влади в Україні в ході Великої Вітчизняної війни.
86. ОУН-УПА та їх роль у розвитку українського національно-визвольного руху.
87. Основні риси права України в роки Великої Вітчизняної війни.
88. Соціально-економічний лад України в перші повоєнні роки (1945-сер.50-х рр.). «Жданівщина», продовження сталінських репресій.
89. Державний лад у перші післявоєнні роки. Подальше зміцнення тоталітарного режиму.
90. Основні риси права України у післявоєнні роки.
91. Десталінізація в Україні, її непослідовність і незавершеність.
92. Національно-державний лад України в період десталінізації.
93. Друга кодифікація законодавства Радянської України.
94. Основні риси права України в період десталінізації.
95. Авторитарна командно-адміністративна система управління та її негативний вплив на суспільно-політичне життя в період неосталінізму (середина 60-х – середина 80-х рр. XX ст.). Конституція УРСР 1978 р.
96. Державний апарат України в період неосталінізму.
97. Основні риси законодавства України в період неосталінізму.
98. Соціально-економічна і політична ситуація в Україні в період перебудови (1985-1991 рр.).
99. Реформа державного апарату України в період перебудови.
100. Зміни в законодавстві України в період перебудови.
101. Зміни в статусі України як союзної республіки України в період перебудови.
102. Декларація про державний суверенітет України.
103. Акт проголошення незалежності України.
104. Будівництво суверенної Української держави.
105. Конституція України 1996 р.
106. «Помаранчева революція» 2004 року в Україні, її причини та наслідки.
107. Сучасний стан та перспективи розвитку Української держави

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання знань студентів під час аудиторних та індивідуальних завдань; під час модульного та підсумкового контролю здійснюється відповідно до Положення ІДГУ «Про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачі вищої освіти в умовах ЄКТС».

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Грабовський С, Ставроян С, Шкляр А. Нариси з історії українського державотворення. К.: Генеза, 1995.
2. Захарченко П.П. Історія держави і права України. К., Атіка, 2004.
3. Іванов В.М. Історія держави і права України. К., Атіка, 2007.
4. Іванченко Р.П. Історія без міфів: Бесіди з історії української державності. К.: МАУП, 2006.
5. Історія держави і права України /За ред. проф. А.С. Чайковського. К.: Юрінком Інтер, 2000.
6. Історія держави і права України: У 2 ч. /За ред. А.Й. Рогожина. К.: Ін Юре, 1996.
7. Історія держави і права України: Курс лекцій /За ред. проф. В.Г. Гончаренка. К.: Вентурі, 1996.
8. Історія держави і права України: Хрестоматія /За ред. проф. О.О. Шевченка. К.: Вентурі, 1996.
9. Кузьминець О., Калиновський В., Дігтяр П. Історія держави і права України. К.: Україна, 2002.
10. Кульчицький В., Настюк М., Тищик Б.Й. З історії української державності. Львів: Світ, 73 1992.
11. Малик Я. Історія української державності. Львів: Світ, 1995.
12. Музиченко П. Історія держави і права України. К.: Знання, 2003.
13. Орленко В.І. Історія держави і права України. К.: КНТЕУ, 2001.
14. Орленко В.І. Орленко В.В. Історія держави і права України. К., Паливода, 2006.
15. Хрестоматія з історії держави і права України: У 2 т. / В.Д. Гончаренко, А.Й. Рогожин, О.Д. Святоцький. К.: Ін Юре, 1997.
16. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. К.: Либідь, 1999.
17. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с.
18. Єна І. О. Покарання за злочини проти основ національної безпеки (держави) відповідно до норм Руської правди та Литовських статутів. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право". 2018. Вип. 29. С. 87-95.
19. Іванов В. М. Модель гетьманської держави парламентського типу в Конституції Пилипа Орлика. *Dictum factum*. 2020. № 1. С. 90-96.
20. Щербатюк В. М., Сокур Ю. В., Орищенко Ю. В. Козацьке право Запорозької Січі в контексті українського правотворення. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 1. С. 53-61.

21. Яцишин М. Нововведення в загальних положеннях кримінального права та майнових покараннях за Першим Литовським Статутом 1529 р. Історико-правовий часопис. 2019. № 2. С. 3-6.
22. Історія держави та права України. Мультимедійний навчальний посібник / О.І.Анатольєва, І.В.Блінова, М.А.Дзюба, Н.О.Дорошук, Є.С.Дурнов, Ю.В.Кривицький, В.В.Крижна, Д.І.Курас, В.З.Прус, Н.Ю.Романишин, Ю.В.Сокур, О.В.Шкуратенко, В.М.Щербатюк //2020

10.2 Допоміжні джерела

1. Амелин Г.К. Государство и право в период феодальной раздробленности (нач. XII в. - нач. XV в.). М.: Госиздат, 1962.
2. Антонович В. Коротка історія козаччини. К.: Україна, 1991.
3. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. К.: Дніпро, 1991.
4. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. К.: Либідь, 1993.
5. Апанович О. Українсько-російський договір 1654 р. Міфи і реальність. К.: Наукова думка, 1994.
6. Арбунов М.В. Путешествие в загадочную Скифию. М.: Наука, 1989.
7. Аркас М. Історія України-Русі. Одеса: Маяк, 1991.
8. Багалій Д.І. Історія Слобідської України. Харків, 1993.
9. Базів В.А. Політичні партії в незалежній Україні: генези і типологія. Львів: Світ, 1990.
10. Баран В. Славяне и Русь. К.: Наукова думка, 1979.
11. Баран В. Проблеми етногенеза славян. К.: Наукова думка, 1978.
12. Баран В., Козак Д., Терпиловський Р. Походження слов'ян. К.: Наукова думка, 1991.
13. Баран В.К. Україна після Сталіна: Нариси історії. 1953-1985 рр. Львів: МП "Свобода", 1992.
14. Баран В.К. Україна 1950-1960-х рр.: еволюція тоталітарної системи. Львів: НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 1996.
15. Бардах Ю. История государства и права Польши. М.: Юридич. литература, 1980.
16. Бевзо О.А. Львівський літопис і Острозький літописець. К.: АН УРСР, Інститут історії, 1971.
17. Бескровный А.Г. Русская армия и флот в XIX в. М.: Наука. 1973.
18. Бескровный А.Г. Армия и флот России в начале XX в. М.: Наука, 1986.
19. Білас І.Г. Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953 рр. У 2 кн. К.: Либідь, 1994.
20. Білецький Л. Руська Правда й історія її тексту. Вінніпег: Українська вільна Академія наук в Канаді, 1993.
21. Блаватская Т. Очерк политической истории Боспора в У-ІУ вв. до н.э. М., 1959.
22. Блаватский В.Д. Пантикапей. Очерки истории столицы Боспора. М.: Наука, 1964.
23. Блаватский В.Д. Античная цивилизация. М.: Наука, 1973.

24. Бойко І.Й. Зобов'язальне право Гетьманщини за "Правами, за якими судиться малоросійський народ" 1743 року. Львів: Світ, 1998.
25. Бойко О.Д. Історія України. К.: Вид. центр "Академія", 2000.
26. Бондаревський А. Волосне управління та становище селян України після реформи 1861 р. К.: Видавництво АН УРСР, 1961.
27. Борисенко В., Заремба С. Україна козацька (XV- XVIII ст.): У 2 ч. К.: Наукова думка, 1993.
28. Борисенко В. Соціально-економічний розвиток Лівобережної України в другій половині XVII ст. К.: Наукова думка, 1986.
29. Бородин А.П. Государственный Совет России (1906-1917 гг.). Киров: Эра, 1999.
30. Брайчевський М.Ю. Антський період в історії східних слов'ян. К.: Держвидав України, 1952.
31. Брайчевський М.Ю. Походження Русі. К.: Наукова думка, 1968.
32. Брайчевський М.Ю. Білі джерела слов'янської державності. К.: Наукова думка, 1964.
33. Брайчевський М.Ю. Утвердження християнства на Русі. К.: Наукова думка, 1988.
34. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII - початок XX ст.). Львів: Світ, 1996.
35. Верстюк В.Ф., Осташко Т.С. Діячі Української Центральної Ради: Бібліографічний довідник. К.: НАН України, 1998.
36. Вивід прав України: Документи і матеріали до історії української політичної думки. Нью-Йорк: Пролог, 1964.
37. Винниченко В. Відродження нації. Київ - Відень, 1920 (Ч. I-III). К., 1990.
38. Винниченко В.К. Заповіт борцям за визволення. К.: Криниця, 1991.
39. Виноградов Ю.Г. Политическая история Ольвийского полиса III-I вв. до н.э. М.: Наука, 1989.
40. Виленский Б.В. Судебная реформа и контрреформа в России. — Саратов: Приволжское книжное издательство, 1969.
41. Владимирский-Буданов М. Обзор истории русского права. Ростов-на Дону: Из-во Ростов, ун-та, 1995.
42. Володарі гетьманської булави: Історичні портрети. К.: Варта, 1995.
43. Воробейникова Т.У., Дубовина А.Б. Преобразование административно-полицейского аппарата, суда и тюремной системы России во второй половине XIX в. К.: Наукова думка, 1977.
44. Воронов В.В. Боспор Киммерийский. М.: Наука, 1983.
45. Кульчицький В.С., Настюк М.І., Тищик Б.Й. Вхідження Галичини, Північної Буковини та Закарпаття до складу України (1939-1945 рр.). Дрогобич: Добре серце, 1995.
46. Галенко О.І., Яневський Д.Б. Перший уряд демократичної України. К.: АН України, 1992.
47. Га'рлиза В.В. Подготовка земской реформы 1864 г. М.: Госиздат, 1957.
48. Геродот із Галікарнасу. Скіфія. К.: Довіра, 1992.
49. Геродот. История: В 9 кн. Л.: Людомир, 1973.

50. Голобуцький О. Запорізька Січ в останні часи свого існування (1734-1775 рр.). К.: Вид-во АНУРСР, 1961.

51. Голобуцький О. Запорізьке козацтво. К.: Вища школа, 1994.

52. Голобуцький О., Кулик В. Український політичний рух на Наддніпрянщині кінця ХІХ - початку ХХ ст. К.: Смолоскип, 1996.

10.3. Інтернет-ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

2. <http://www.lib.com.ua/> - електронна бібліотека.

3. <http://law.biz.ua> - юридична бібліотека (Україна)

4. <http://pravo.biz.ua/> - юридична бібліотека (Україна).

5. <http://www.vuzlib.net/> - економіко-правова бібліотека (оцифровані підручники)